

## POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa H.B.  
przeciwko F. Sp z o.o. z siedzibą w Ż.  
o ryczałty za noclegi w podróżach służbowych,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 17  
czerwca 2025 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w  
Poznaniu  
z dnia 13 września 2024 r., sygn. akt VIII Pa 40/24,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 2.025 zł (dwa tysiące dwadzieścia pięć) z odsetkami z art. 98 § 1<sup>1</sup> k.p.c. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Lesznie, wyrokiem z dnia 15 grudnia 2023 r., zasądził od F. sp. z o.o. z siedzibą w Ż. na rzecz powoda H.B. 55.790,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem ryczałtu za noclegi w podróżach służbowych. Sąd Okręgowy w Poznaniu, po rozpoznaniu apelacji pozwanej, wyrokiem z dnia 13 września 2024 r. oddalił apelację.

Sąd odwoławczy odniósł się do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15 i wskazał, że jego skutki w zakresie rozliczania ryczałtów

za noclegi zostały szczegółowo i jednolicie wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W rezultacie, mimo że Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77<sup>5</sup> § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju oraz w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej - to nadal istnieją przesłanki pozwalające rozpoznać merytorycznie sprawę dotyczącą zwrotu należności przysługujących na pokrycie kosztów podróży służbowej kierowców. Sąd odwoławczy przypomniał, że w nowelizacji ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców, dokonanej ustawą z dnia 12 lutego 2010 roku o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 246) wprowadzono nową definicję podróży służbowej kierowcy. Skoro, więc kierowca wykonujący pracę w transporcie międzynarodowym jest w podróży służbowej, a ustawa o czasie pracy kierowców - po wyroku Trybunału Konstytucyjnego - nie zawiera regulacji płacowych związanych z taką podróżą, to posiłkowo zastosowanie mają przepisy powszechnie obowiązujące, w tym art. 77<sup>5</sup> § 1 k.p. Zgodnie z tym przepisem pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej. Do przepisów tych odsyła także art. 4 ustawy o czasie pracy kierowców, w myśl, którego w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy Kodeksu pracy. Co istotne z treści uzasadnienia omawianego wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie wynika, by zanegowano samo prawo do rekompensaty - podważony został jedynie mechanizm ustalania regulacji w sposób kaskadowy. Odesłanie do przepisów powszechnie obowiązujących oznacza, że przebywającemu w podróży służbowej kierowcy transportu międzynarodowego przysługują diety, zwrot kosztów przejazdów i noclegów oraz innych wydatków.

Wyrok Sądu drugiej instancji zaskarżył pozwany, w skardze kasacyjnej zarzucił naruszenie:

- art. 77<sup>5</sup> § 5 k.p. w związku z art. 77<sup>5</sup> § 3 oraz § 2 k.p. przez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie przez Sąd drugiej instancji, że pozwany nie uregulował w swoim zakładzie pracy zwrotu pracownikom (w tym powodowi) należności na pokrycie kosztów podróży służbowej, podczas gdy w aktach wewnętrzzakładowych pracodawca uregulował kwestię zwrotu kosztów podróży służbowych w postaci diet i diety te zostały powodowi wypłacone,

- art. 8 ust. 2 i ust. 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 w związku z art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców, przez ich błędną wykładnię, polegającą na uznaniu przez Sąd drugiej instancji, że przepis zobowiązuje pracodawcę do zapewnienia pracownikowi - kierowcy noclegu poza kabiną pojazdu, i uznaniu przez Sąd, że pozwany tego noclegu powodowi nie zapewnił, co miało uzasadnić zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda ryczałtów za nocleg, podczas gdy prawidłowa wykładnia naruszonych przepisów prowadzi do wniosku, że kierowca, dobowy odpoczynek może wykorzystywać w pojeździe, o ile pojazd posiada odpowiednie miejsce do spania i pojazd znajduje się na postoju, które to przesłanki każdorazowo były spełnione,

- art. 8 k.p. przez jego niezastosowanie w stanie faktycznym sprawy i nie uznanie przez Sąd drugiej instancji, że żądanie powoda stanowi nadużycie prawa podmiotowego, z uwagi na to, że powód w związku z odbywanym odpoczynkiem w kabinie pojazdu ciężarowego nie ponosił z tego tytułu żadnych kosztów, godził się na taką formę spędzania odpoczynku i ją akceptował,

- art. 84 k.p. przez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem przez Sąd drugiej instancji, że nie doszło do skutecznego zrzeczenia się przez powoda jego roszczeń wynikających z podróży służbowych, albowiem Sąd uznał, że roszczenia wynikające z podróży służbowych (diety) stanowią składnik wynagrodzenia, które podlegają ochronie na równi z wynagrodzeniem, podczas gdy zakaz wynikający z powołanego przepisu obejmuje wyłącznie prawo do wynagrodzenia w ścisłym

znaczeniu tego pojęcia, natomiast należności z tytułu podróży służbowych (diety) nie są elementem wynagrodzenia za pracę.

W ocenie pozwanego doszło również do uchybienia przepisów postępowania, to jest art. 382 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c.; art. 382 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana wskazała na jej oczywistą zasadność z uwagi na naruszenie wskazanych w skardze przepisów prawa materialnego i procesowego. Niezależnie od tego, zdaniem pozwanej, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do pytania „czy wyrażenie przez pracownika (kierowcę w transporcie międzynarodowym) dorozumianej zgody na odbywanie odpoczynku dobowego w kabinie pojazdu ciężarowego, otrzymywanie diety z tytułu podróży zagranicznych, nie ponoszenie przez pracownika żadnych dodatkowych kosztów związanych z odbyciem odpoczynku w kabinie pojazdu ciężarowego i nie zgłaszanie przez pracownika w okresie zatrudnienia żadnych roszczeń związanych z odbywanym odpoczynkiem w kabinie pojazdu, jest równoznaczne z zapewnieniem przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w kabinie, i czy wyklucza to możliwość ubiegania się przez kierowcę od pracodawcy wypłaty ryczałtów za nocleg?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania, gdyż nie doszło do ziszczenia się przesłanek z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Wstępnie trzeba przypomnieć, że jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15, LEX nr 2080880). Innymi słowy istotne zagadnienie

prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). W tym kontekście należy też zauważyć, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114; z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 15/18, LEX nr 2499790). Chodzi o problem prawny, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2018 r., I UK 268/17, LEX nr 2508639).

Pozwana nie sprostала wskazanym wymogom. Po pierwsze, zgłoszone zagadnienie prawne zakłada, że powód wyraził „domniemaną zgodę na odbywanie odpoczynku dobowego w kabinie pojazdu ciężarowego”. Rzecz w tym, że kwestia ta stanowi element ustaleń faktycznych, których nie poczynił Sąd odwoławczy.

Po drugie, zgłoszone zagadnienie prawne nie zostało odniesione do obowiązujących przepisów, co samoistnie zwalnia Sąd Najwyższy od wyręczenia strony w tym względzie i przyjmowania do rozpoznania skargi kasacyjnej zawierającej tego rodzaju wady.

Po trzecie, mimo bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego wydanego w omawianej tematyce w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej pozwana ograniczyła się tylko do przywołania sentencji uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2014 r., I PZP 3/14, z której wynika, że zapewnienie pracownikowi kierowcy samochodu ciężarowego odpoczynku nocnego w kabinie samochodu ciężarowego podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu obowiązujących przepisów. Uchwałę tę skonfrontowała z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2017 r., I PK 77/16, w której miało dojść do uznania, że dysponowanie przez pracownika - kierowcę pojazdem z miejscem do noclegu, który uznał za wystarczający do

odpoczynku i regeneracji sił umożliwiało ograniczenie w zakładowym regulaminie wynagradzania świadczeń z tytułu zagranicznej podróży służbowej do wysokiej i stałej diety, pokrywającej niezbędne wydatki socjalne kierowcy także z tytułu noclegów. Wskazaną konfrontację pozwana podsumowała stwierdzeniem, że „w związku z powyższym, mając na uwadze orzeczenie Sądu II instancji, które zapadło po w/w wyrokach Sądu Najwyższego, w ocenie pozwanego zagadnienie to wymaga jednoznacznego rozstrzygnięcia”. Przedstawiony zabieg mający uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest niewystarczający. Staje się to zrozumiałe, jeśli weźmie się pod uwagę, że wyjaśnienie rozbieżnych stanowisk, których jednym z przykładów jest wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2017 r., nastąpiło w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017 r., III PZP 2/17, OSNP 2018 nr 3, poz. 28. W rezultacie, skoro ta uchwała, wydana w składzie powiększonym, na którą powołuje się Sąd odwoławczy, a której nie dostrzega pozwana, wyjaśnia sporną kwestię, to nie sposób przyjąć, że w niniejszej sprawie nadal występuje zagadnienie prawne o właściwościach „istotnych”. Znaczy to tyle, że nie ziściła się przesłanka z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.

Analiza skargi kasacyjnej nie pozwala również uznać, że jest ona „oczywiście uzasadniona” w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. Ujęta w tym przepisie przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12

grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 nr 10, poz. 156). Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie koresponduje ze wskazanymi wymogami. Po pierwsze, skarżący w istocie domaga się, aby w ramach przedsądu Sąd Najwyższy merytorycznie przeanalizowała każdą ze zgłoszonych podstaw skargi kasacyjnej. Na tym etapie procedowania nie wchodzi to w grę, a w każdym razie postulat tego rodzaju nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w myśl art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. Po drugie, istota „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w wydaniu pozwanej sprowadza się do prezentowania własnej wizji wykładni przepisów, która jednak nie znajduje odzwierciedlenia w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Zależność tego rodzaju nie upoważnia do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Po trzecie, trzeba podkreślić, że zakres przedmiotowy ochrony z art. 84 k.p. nie jest jednolicie postrzegany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, na co wskazują liczne, niekoniecznie zbieżne ze sobą rozstrzygnięcia. W rezultacie, zaprezentowanie przez Sąd odwoławczy stanowiska, że ryczałt za nocleg objęty jest zakazem z art. 84 k.p., z jednej strony nie jest podzielane przez Sąd Najwyższy w składzie orzekającym, z drugiej jednak, nie może świadczyć o „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej. Trzeba dodatkowo dodać, że aspekt ten nie ma znaczenia w postępowaniu kasacyjnym. Staje się to zrozumiałe, jeśli weźmie się pod uwagę, że zrzeczenie się przez pracownika określonej należności stanowi element stanu faktycznego i nie można go domniemywać. Zarówno Sądy pierwszej, jak i drugiej instancji nie poczyniły ustalenia, że powód zrzekł się diet za noclegi, a to oznacza, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym nie można przyjąć, że doszło do takiego zrzeczenia. Oznacza to, podstawa skargi kasacyjnej odwołująca się do art. 84 k.p. jest bezprzedmiotowa. W tym zakresie trzeba podkreślić, że w uzasadnieniu Sądu pierwszej instancji wyraźnie stwierdzono, że oświadczenie, na które powoływała się strona pozwana, a które ma świadczyć o zrzeczeniu się roszczenia, nie obejmowało ryczałtu za noclegi. Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, a to oznacza, że są one miarodajne również w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

Mając na uwadze wskazane racje, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarga kasacyjna nie spełnił kryteriów z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono kierując się regułą z art. 98 k.p.c.

[r.g.]